

Sbírka soudních rozhodnutí

Spojené věci C-123/23 a C-202/23ⁱ

N. A. K. a další

v.

Bundesrepublik Deutschland

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Verwaltungsgericht Minden)

Rozsudek Soudního dvora (pátého senátu) ze dne 19. prosince 2024

„Řízení o předběžné otázce – Prostor svobody, bezpečnosti a práva – Kontroly na hranicích, azyl a přistěhovalectví – Azylová politika – Směrnice 2013/32/EU – Společná řízení pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany – Žádost o mezinárodní ochranu –
Důvody nepřipustnosti – Článek 2 písm. q) – Pojem ‚následná žádost‘ – Článek 33 odst. 2 písm. d) – Odmítnutí žádosti o mezinárodní ochranu členským státem jako nepřipustné z důvodu zamítnutí předchozí žádosti podané v jiném členském státě nebo z důvodu zastavení řízení o předchozí žádosti jiným členským státem“

1. *Kontroly na hranicích, azyl a přistěhovalectví – Azylová politika – Řízení pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany – Směrnice 2013/32 – Řízení o posouzení žádosti o mezinárodní ochranu – Žádost, kterou mohou členské státy považovat za nepřipustnou – Důvod – Následná žádost neuvádějící nové skutečnosti či zjištění – Pojem „následná žádost“ – Vnitrostátní právní úprava, která umožňuje zamítnout žádost o mezinárodní ochranu jako nepřipustnou z důvodu zamítnutí předchozí žádosti pravomocným rozhodnutím, které bylo vydáno jiným členským státem – Připustnost [Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32, čl. 2 písm. b) a q), a čl. 33 odst. 2 písm. d)]*

(viz body 44, 49, 50–57, 62, výrok 1)

2. *Kontroly na hranicích, azyl a přistěhovalectví – Azylová politika – Řízení pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany – Směrnice 2013/32 – Řízení o posouzení žádosti o mezinárodní ochranu – Žádost, kterou mohou členské státy považovat za nepřipustnou – Důvod – Následná žádost neuvádějící nové skutečnosti či zjištění – Pojem „následná žádost“ – Vnitrostátní právní úprava, která umožňuje zamítnout jako nepřipustnou žádost o mezinárodní ochranu podanou před vydáním rozhodnutí jiného členského státu o zastavení posuzování předchozí žádosti z důvodu jejího konkludentního zpětvzetí – Nepřipustnost [Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32, čl. 2 písm. b) a q), čl. 28 odst. 1 a čl. 33 odst. 2 písm. d)]*

(viz body 69, 73, 74, 77, 78, 80, výrok 2)

ⁱ Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádného z účastníků řízení.

3. *Kontroly na hranicích, azyl a přistěhovalectví – Azylová politika – Řízení pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany – Směrnice 2013/32 – Učinění žádosti o mezinárodní ochranu – Podání žádosti o mezinárodní ochranu – Rozlišení (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32, čl. 6 odst. 1 až 4)*

(viz body 75, 76)

Shrnutí

Soudní dvůr, kterému Verwaltungsgericht Minden (Správní soud v Mindenu, Německo) předložil žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, upřesnil podmínky, za kterých může být žádost o mezinárodní ochranu ve smyslu čl. 2 písm. b) směrnice 2013/32¹ podaná v členském státě státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, která již podala žádost o mezinárodní ochranu v jiném členském státě, odmítnuta jako nepřijatelná.

N. A. K. a její nezletilé děti E. A. K. a Y. A. K., Palestinci bez státní příslušnosti (C-123/23), a M. E. O., libanonský státní příslušník (C-202/23), vstoupili na území Německa v listopadu 2019, pokud jde o první projednávanou věc, a v březnu 2020, pokud jde o druhou projednávanou věc, kde podali žádost o azyl.

N. A. K. již předtím podala žádosti o azyl u příslušných orgánů Španělského království a Belgického království. Žádost o přijetí zpět, kterou Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Spolkový úřad pro migraci a uprchlíky, Německo, dále jen „Spolkový úřad“) zaslal příslušnému španělskému orgánu, tento orgán zamítl. Žádost N. A. K. o mezinárodní ochranu podaná u belgických orgánů byla zamítnuta v červenci 2019. Rozhodnutím ze dne 25. května 2021 zamítl Spolkový úřad žádosti o azyl N. A. K., E. A. K. a Y. A. K. v podstatě z důvodu, že nebyly splněny podmínky stanovené německým právem², kterým by mohly odůvodnit zahájení nového azylového řízení. N. A. K., E. A. K. a Y. A. K. podali proti tomuto rozhodnutí žalobu k předkládajícímu soudu.

M. E. O. podal před vstupem na území Německa žádost o mezinárodní ochranu v Polsku. Vzhledem k tomu, že polské orgány souhlasily s přijetím M. E. O. zpět, odmítl Spolkový úřad rozhodnutím ze dne 25. června 2020 jeho žádost o azyl jako nepřijatelnou a nařídil jeho vyhoštění do Polska. Rozhodnutí o vyhoštění nicméně nebylo vykonáno, třebaže nebylo možné konstatovat, že by M. E. O. byl na útěku, a lhůta pro jeho vyhoštění do Polska uplynula. Spolkový úřad poté dne 2. února 2021 zrušil rozhodnutí, kterým byla žádost M. E. O. o azyl odmítnuta jako nepřijatelná.

Kromě toho řízení zahájené na základě žádosti podané M. E. O. o mezinárodní ochranu v Polsku bylo dne 20. dubna 2020 zastaveno, protože pobýval v Německu, a na jeho žádost mohlo být znovu otevřeno nejpozději do 20. ledna 2021. Spolkový úřad poté rozhodnutím ze dne 14. července 2021 odmítl žádost M. E. O. o azyl jako nepřijatelnou a nařídil jeho vyhoštění do Libanonu. Dne 27. července 2021 podal M. E. O. proti tomuto rozhodnutí žalobu k předkládajícímu soudu.

¹ – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (Úř. věst. 2013, L 180, s. 60).

² – Ustanovení § 71a odst. 1 Asylgesetz (zákon o azylu) (BGBl. 2008 I, s. 1798), ve znění použitelném na skutkový stav v původním řízení, nadepsaného „Druhá žádost“, stanoví: „Podá-li cizinec na spolkovém území žádost o azyl (druhou žádost) poté, co řízení o udělení azylu v bezpečné třetí zemi (§ 26a), pro kterou platí právní předpisy [Unie] o příslušnosti k vedení řízení o udělení azylu nebo se kterou o tom Spolková republika Německo uzavřela mezinárodní smlouvu, skončilo zamítnutím, vede se další řízení o udělení azylu pouze tehdy, je-li Spolková republika Německo příslušná k vedení řízení o udělení azylu a jsou-li splněny požadavky § 51 odst. 1 až 3 Verwaltungsverfahrensgesetz [(zákon o správním řízení) (BGBl. 2003 I, s. 102)] [...]“.

Vzhledem k tomu, že předkládající soud měl pochybnosti o tom, zda je možné v projednávaných věcech tyto žádosti o mezinárodní ochranu odmítnout jako nepřípustné, rozhodl se předložit Soudnímu dvoru žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve připomíná, že pro výklad ustanovení unijního práva je třeba vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí.

V této souvislosti zaprvé zdůrazňuje, že znění čl. 33 odst. 2 směrnice 2013/32, který taxativně vyjmenovává situace, kdy členské státy mohou považovat žádost o mezinárodní ochranu za nepřípustnou, nestanoví podmínku, podle níž k tomu, aby žádost o mezinárodní ochranu mohla být kvalifikována jako „následná žádost“ a odmítnuta jako nepřípustná z důvodu neexistence nových skutečností nebo zjištění, by nová žádost o mezinárodní ochranu musela být podána u orgánů téhož členského státu, který vydal pravomocné rozhodnutí o předchozí žádosti téhož žadatele.

Pokud jde zadruhé o kontext právní úpravy, z čl. 40 odst. 7 směrnice 2013/32 ve spojení s čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III³ vyplývá, že „následná žádost“ je novou žádostí podanou v členském státě, který požádal o přemístění, poté, co členský stát, do kterého má být dotyčná osoba přemístěna, rozhodl o předchozí žádosti téhož žadatele.

Dále, pokud by k tomu, aby žádost o mezinárodní ochranu mohla být kvalifikována jako „následná žádost“ ve smyslu čl. 2 písm. q) této směrnice, musela by být tato žádost podána u příslušných orgánů téhož členského státu, který rozhodl o předchozí žádosti téhož žadatele, byl by odkaz uvedený v čl. 40 odst. 1 uvedené směrnice na následnou žádost podanou „v témže členském státě“ nadbytečný.

Zatřetí výklad čl. 33 odst. 2 písm. d) směrnice 2013/32 v tom smyslu, že členský stát může novou žádost o mezinárodní ochranu podanou žadatelem, jehož předchozí žádost byla zamítnuta pravomocným rozhodnutím vydaným v jiném členském státě, kvalifikovat jako následnou žádost a odmítnout jako nepřípustnou, pokud není podložena novými skutečnostmi nebo zjištěními, je rovněž v souladu s cílem omezit sekundární pohyb žadatelů o mezinárodní ochranu mezi členskými státy, který je cílem sledovaným touto směrnicí, jak vyplývá z bodu 13 jejího odůvodnění.

V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že výklad ve smyslu zamítnutí na základě pravomocného rozhodnutí, které bylo vydáno v témže členském státě, by mohl žadatele, jejichž žádosti o mezinárodní ochranu byly příslušnými orgány členského státu pravomocně zamítnuty, motivovat k přesunu do druhého, případně do třetího členského státu, aby v něm podali novou podobnou žádost.

Navíc možnost odmítnout jako nepřípustnou novou žádost o mezinárodní ochranu, která není založena na nových skutečnostech nebo zjištěních, v případě, kdy předchozí žádost téhož žadatele byla zamítnuta rozhodnutím vydaným jiným členským státem, je v souladu se zásadou vzájemné důvěry mezi členskými státy, na které je založen společný evropský azylový systém.

³ – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (Úř. věst. 2013, L 180, s. 31).

Článek 33 odst. 2 písm. d) směrnice 2013/32 ve spojení s čl. 2 písm. q) této směrnice musí být proto vykládán v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví možnost odmítnout jako nepřijatelnou žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, jehož předchozí žádost o mezinárodní ochranu podaná v jiném členském státě, který je vázán směrnicí 2011/95, byla zamítnuta pravomocným rozhodnutím posledně uvedeného státu.

Soudní dvůr dále konstatoval, že i když čl. 2 písm. q) směrnice 2013/32 výslovně neuvádí situaci, kdy členský stát, ve kterém žadatel podal svou žádost o mezinárodní ochranu, rozhodl o zastavení posuzování této žádosti po jejím konkludentním zpětvzetí, nová žádost podaná po přijetí takového rozhodnutí může být rovněž kvalifikována jako „následná žádost“. Kvalifikace nové žádosti téhož žadatele jako „následné žádosti“ je nicméně vyloučena, pokud byla tato nová žádost podána před přijetím pravomocného rozhodnutí o předchozí žádosti tohoto žadatele.

Pro účely kvalifikace žádosti o mezinárodní ochranu jako „následné žádosti“ je dále relevantní pouze datum jejího učinění, které nevyžaduje žádné administrativní formality, a nikoli datum jejího podání. Kromě toho rozhodnutí rozhodujícího orgánu o zastavení posuzování žádosti o mezinárodní ochranu, protože žadatel vzal konkludentně svoji žádost zpět, nelze považovat za pravomocné rozhodnutí, pokud má žadatel možnost požádat o opětovné otevření svého případu nebo podat novou žádost, která nepodléhá postupům podle článků 40 a 41 směrnice 2013/32.

V důsledku toho musí být čl. 33 odst. 2 písm. d) směrnice 2013/32 ve spojení s čl. 2 písm. q) této směrnice vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví možnost odmítnout žádost o mezinárodní ochranu jako nepřijatelnou, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, který již podal žádost o mezinárodní ochranu v jiném členském státě, pokud byla nová žádost podána dříve, než příslušný orgán druhého členského státu rozhodl o zastavení posuzování předchozí žádosti z důvodu jejího konkludentního zpětvzetí.